

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Sosiaalijohto – Socialledning ry	Jouni Nummi	050 474 6701, jouni.nummi@eskoo.fi	13.12.2017	Sosiaalijohto ry:n hallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

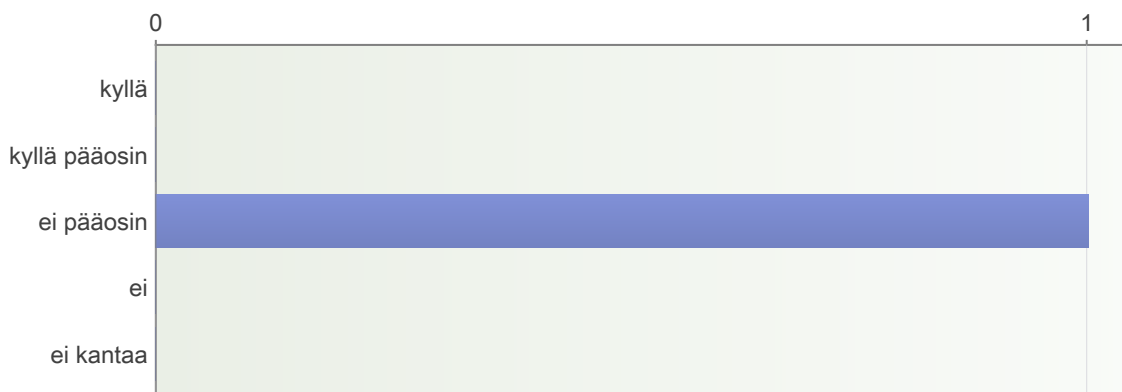
Vastaajien määrä: 1

- Hyvinvointierojen kaventuminen on täysin kiinni niistä käytännöistä ja prosesseista, joita maakunta asiassa soveltaa. Maakunnissa pitää olla osana palvelulupausta ja toiminta-ajatusta ajatus hyvinvointierojen kaventamisesta. Muutoin laki pelkästään ei sitä takaa.

Lakiehdotus sisältää siis suuren riskin hyvinvointierojen lisääntymisestä sekä maakuntien välillä että sisällä

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

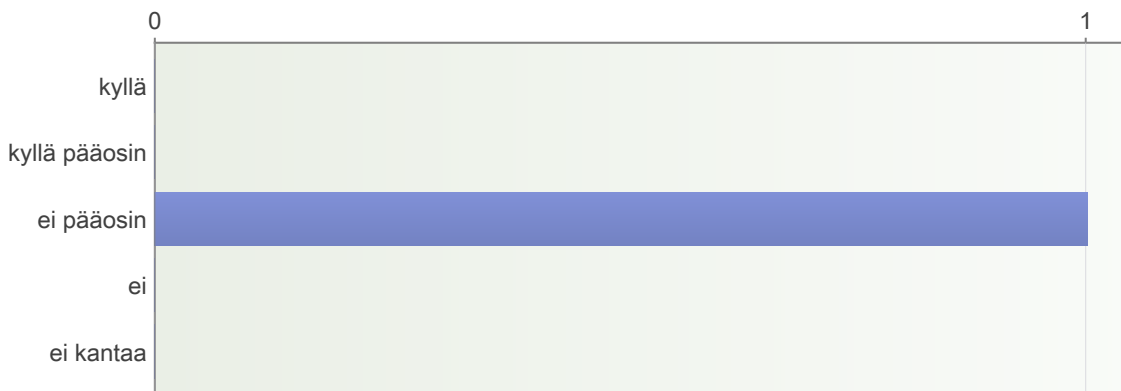
Vastaajien määrä: 1

- Lain lähtökohta on hyvä ja tarkoituksenmukainen. Vaikutusmahdollisuudet tulevat vaihtelemaan hyvin paljon alueittain ja maakunnittain.

Merkittävä asiakkaan vaikutusmahdollisuus sisältyy yhteen ja yhteiseen asiakassuunnitelman kokonaisuuteen. Se edellyttää myös hyvin johdettuja ja toimivia prosesseja.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

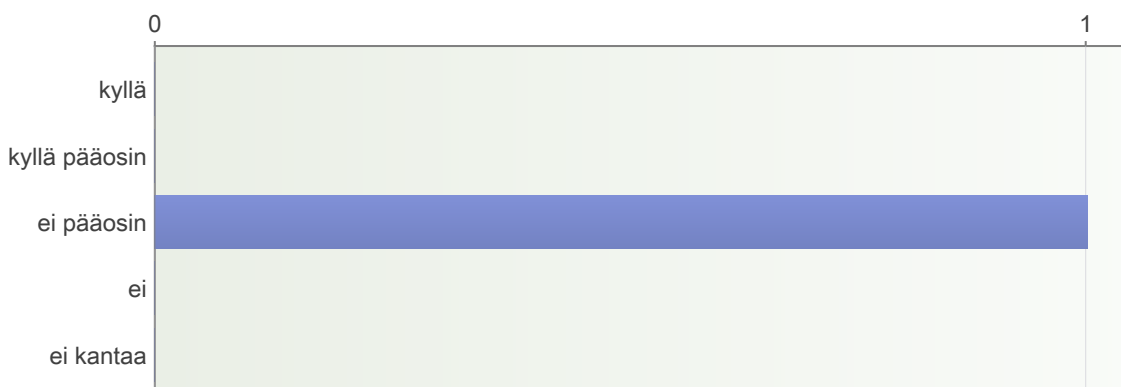
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Omaan tilanteeseen liittyvät palvelut eivät toteudu kaikilla alueilla ja maakunnissa. Palvelutuotannon sijoittuminen nykyistä enemmän markkinaperusteisesti saattaa synnyttää katvealueita, joissa asiakkaalla ei ole tosiasiallisesti mahdollisuutta hakeutua omaan tilanteeseensa soveltuvaan palvelukokonaisuuteen.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

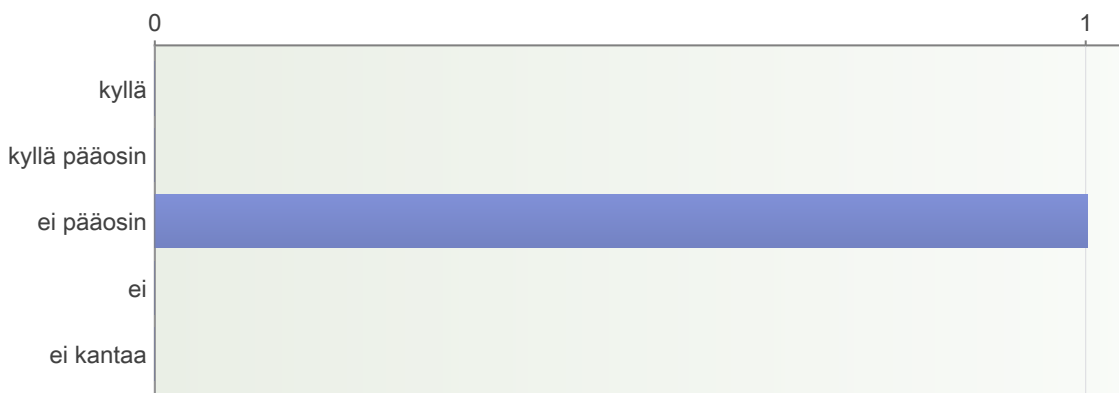
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laaja alaisia palveluja tarvitsevat henkilöt saavat palvelunsa henkilökohtaisen budjetin kautta, jolloin julkisen liikelaitoksen palvelut eivät ole mahdollisia. Laaja alaisten palvelutarpeiden osalta pitäisi olla mahdollista käyttää samaan aikaan sekä julkisen että yksityisen tuottamaa palvelua. Vain näin varmistettaisiin palveluiden laaja-alaisuus ja sote integraatio.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

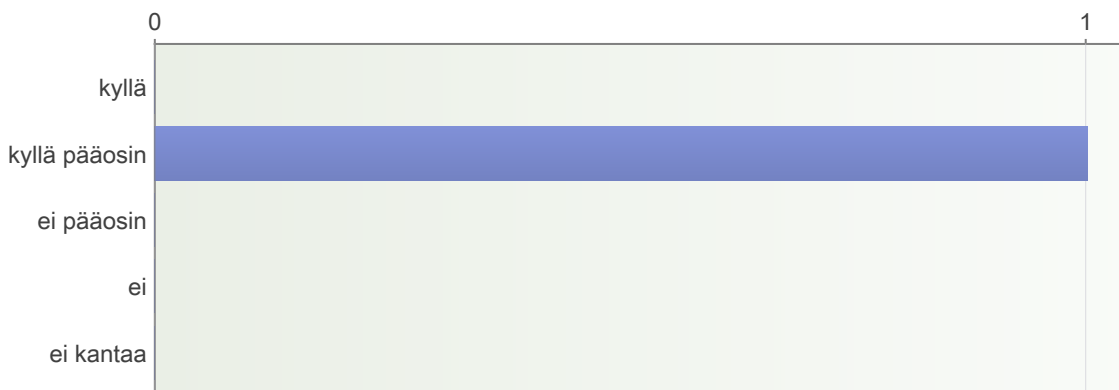
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laki ei turvaa integraatiota. Monituottajamallin perusteella asiakas voi valita palvelujen tuottajan hoitonsa eri vaiheissa, jolloin myös häntä koskeva tieto hajoaa eri palvelujen tuottajille. Maakunnan-liikelaitoksella on koordinaatiovastuu, mikä edellyttää toimivia tietoliikenneyhteyksiä eri toimijoiden kesken ja toisaalta myös on ratkaistava tietosuojaan liittyvät kysymykset. Sote –keskuksilla ei ole mitään intressiä varmistaa, että asiakkaat saavat riittävästi neuvontaa ja ohjausta sosiaalipalveluihin ja että he varmasti pääsisivät palvelutarpeen arvioinnin piiriin. Nykyinen järjestelmä parhaimmillaan vastaa paremmin palvelujen integraatiosta.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

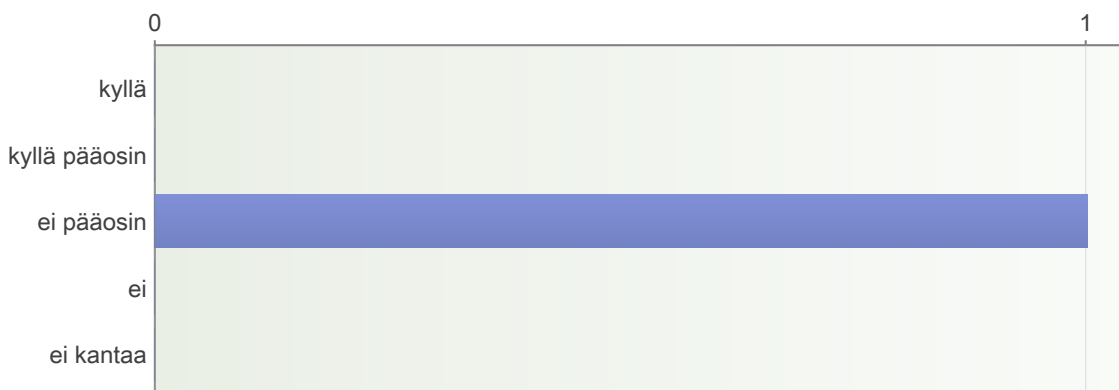
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien on järjestettävä konsernijohtonsa ja prosessinsa tätä tukevaksi. Voi olla, että järjestämisen ja tuottamisen selkeä erottelu on jossain kohdin monimutkaista.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

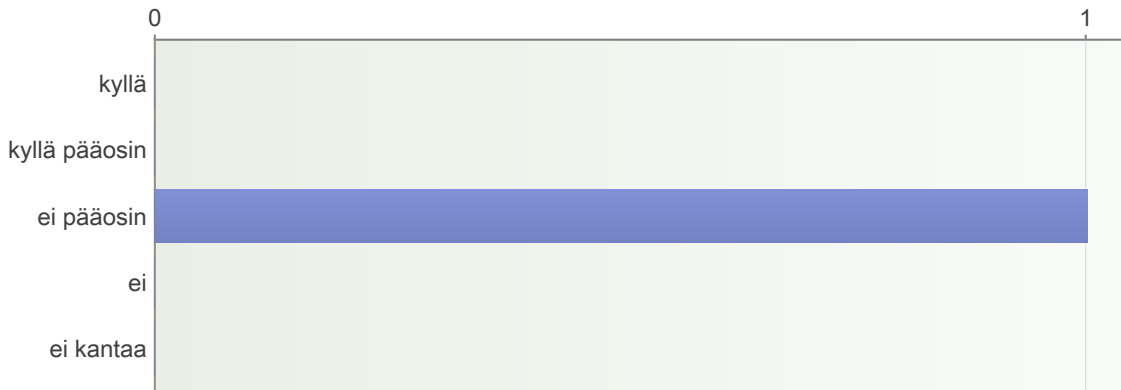
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tämä riippuu täysin maakunnan toimintastrategiasta. Lakiluonnos ei haittaa uusien toimintatapojen ja innovaatioiden käyttöön ottoa, mutta itse innovaatiot lähtevät maakuntakonsernien ja liikelaitosten + yhtiöiden sisältä käsin.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

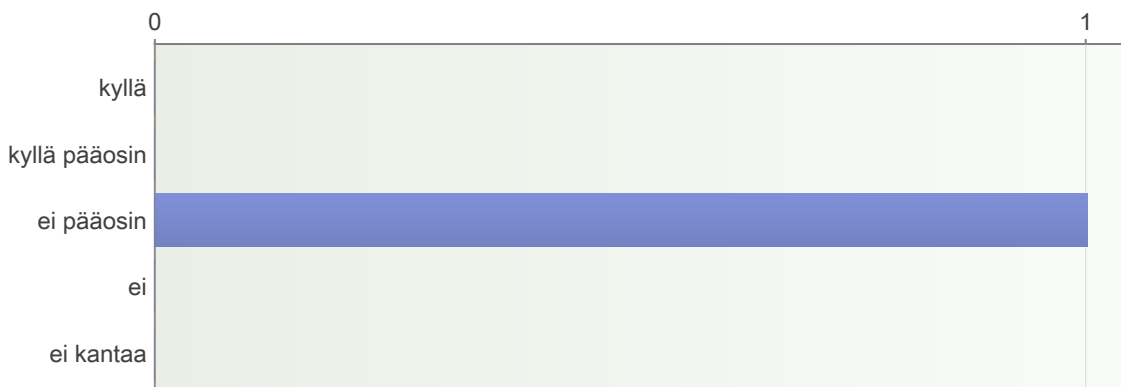
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntakonsernin eri toimijoilla ei ole yhteistä menojen hillintään suuntaavaa intressiä. Rahoitusjärjestelmä on vielä liian keskeneräinen, jotta kasvun hillinnästä voidaan sanoa yhtään mitään

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien suuret eroavaisuudet (mm. väestöpohja, elinvoimaisuus ym.) aiheuttavat sen, ettei pelkällä lainsäädännöllä turvata esitetystä maakuntarakenteesta palvelujen yhdenvertaista saatavuutta.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnan vapautta olisi syytä lähteä avaamaan hyvin suppealla ja selkeästi hallittavalla kokonaisuudella.

Sote-keskuksissa ei voida tehdä julkista valtaa edellyttäviä päätöksiä. Sosiaalialan ammattihenkilö siellä antaa vain yleistä ohjausta ja neuvontaa. Käytännössä sosiaalipalvelut sote-keskuksiin annetaan liikelaitoksesta. Jalkautuva "viranomaisapu" sote-keskuksille lisää vain päällekkäisiä kustannuksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

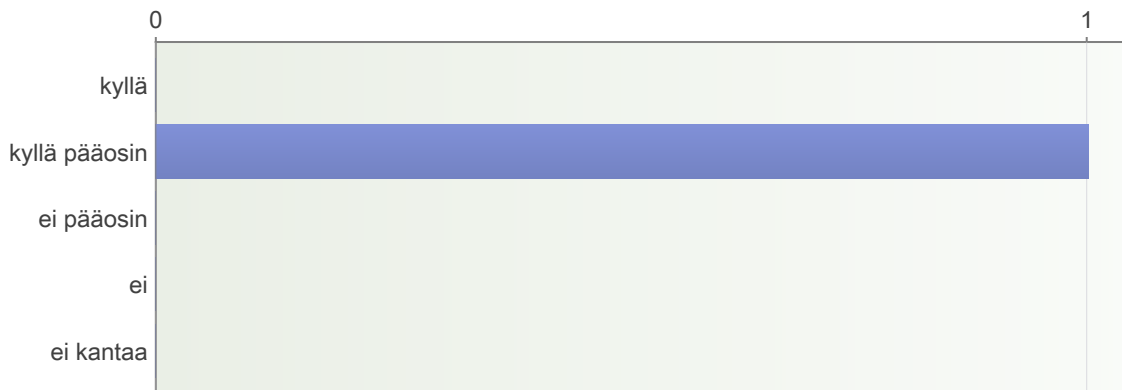

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

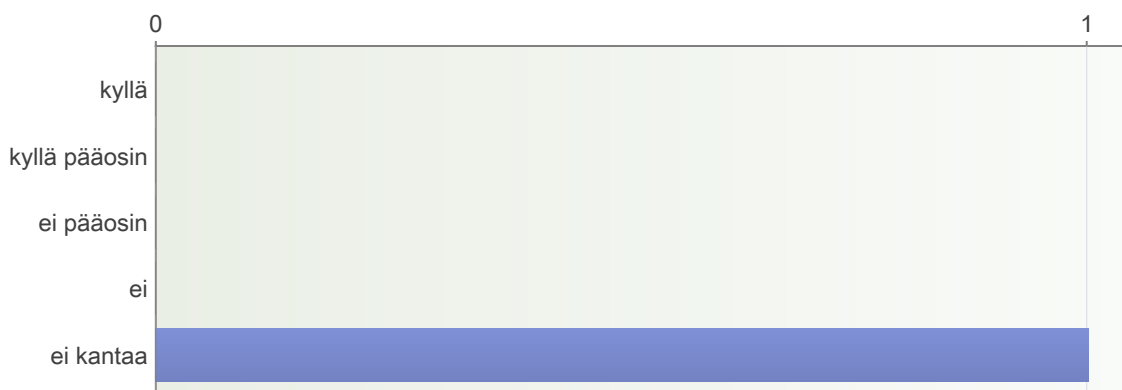

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

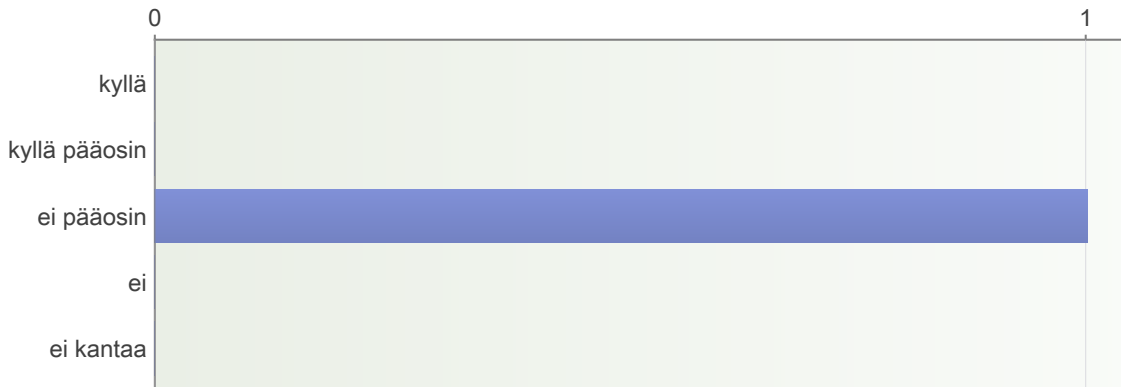

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote –keskusten rooli pitää jättää vain neuvontaan ja ohjaukseen. Asiakkaan palvelutarpeen arviointi pitää aina ohjata suoraan liikelaitokseen ja siellä arvioitavaksi. Jalkautuva asiantuntijapalvelu liikelaitoksesta sote-keskuksiin aiheuttaa päällekkäisiä kustannuksia ja sekavia prosesseja. Palvelutarpeen arvioinnin tulee olla yhden johdon ja organisoinnin alaisuudessa. Palvelutarpeen toteaminen edellyttää useimmiten kotikäyntiä asiakkaan kotiin. Lain perusteella jää avoimeksi jalkautuvat asiantuntijapalvelun oikeudet näiden tekemiseen.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

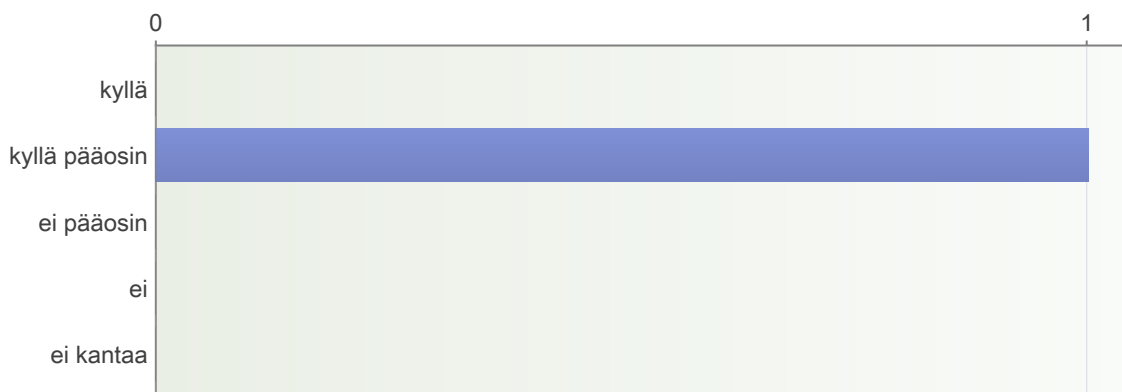

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

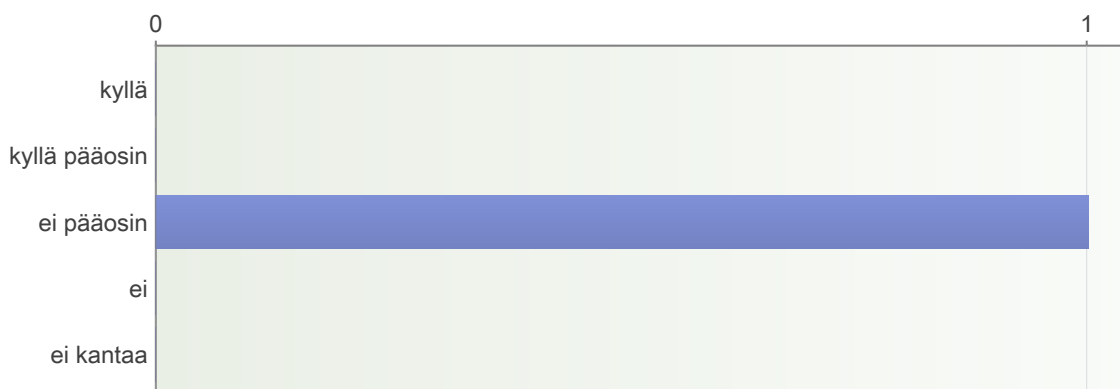
Vastaajien määrä: 1

- Maakunta voi halutessaan rajata asiakassetelin käyttöä, mikäli se on perusteltua. Tärkeää on maininta palvelukokonaisuuden toimivuudesta, joka on yksi rajausperuste.

Monet palvelukokonaisuudet ovat liian laajoja ja monitahoisia tuotteistettaviksi, jolloin ne on usein järkevää toteuttaa osana muuta palvelua eikä erikseen asiakassetelillä tuotettuna.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla pitäisi olla suuri vapaus toteuttaa palvelut maakunnan liikelaitoksen oman harkinnan mukaan omana tuotantona, alihankkijoilla tai asiakassetelillä.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

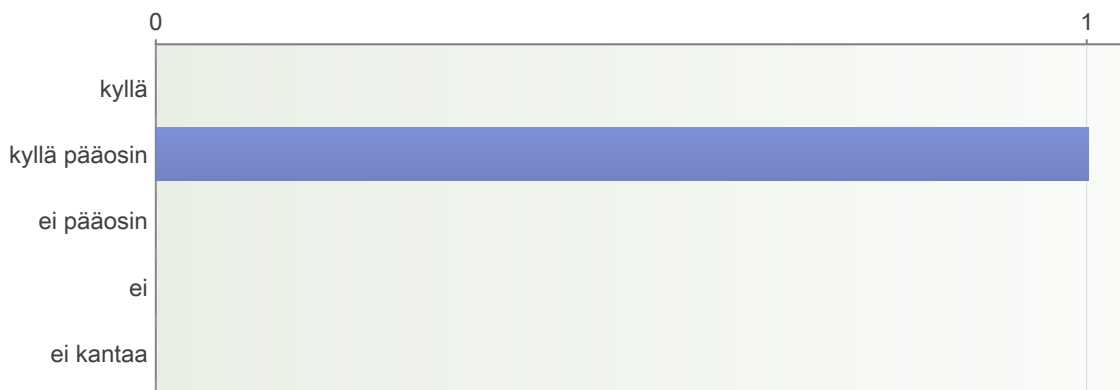

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

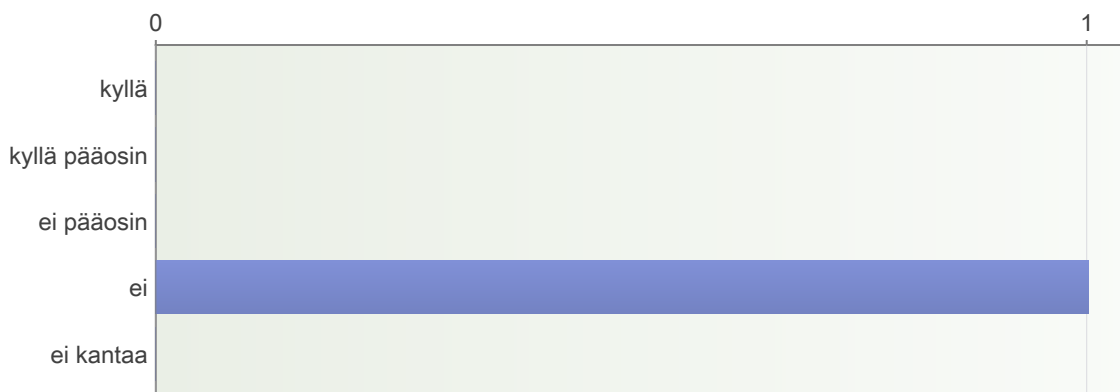

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

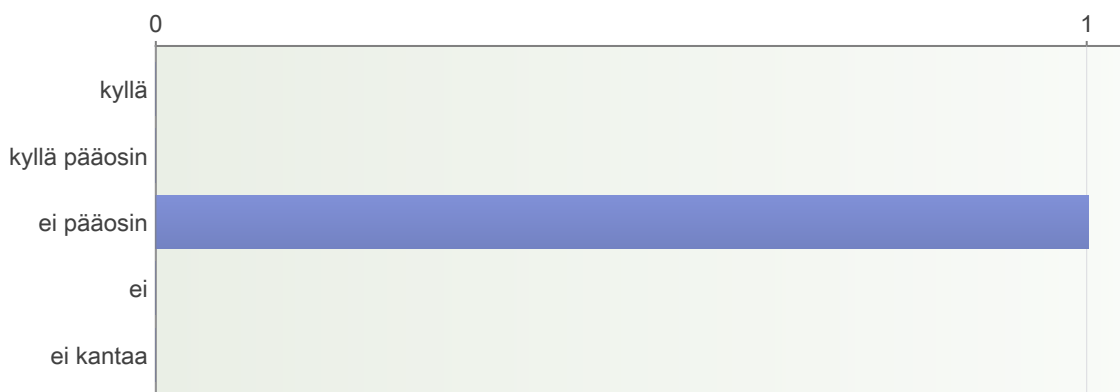

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

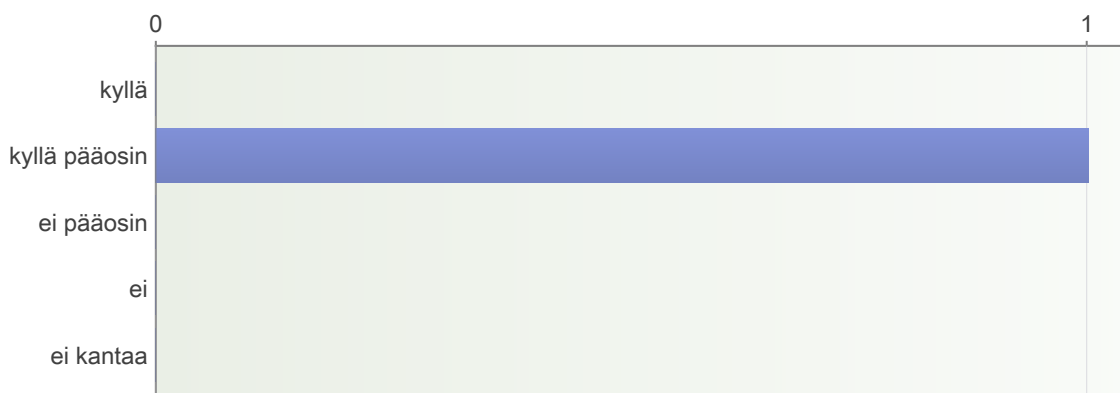
- Henkilökohtaisella budjetilla on pystyttävä valitsemaan myös julkinen palveluntuottaja. Muuten valinnanvapauden perusprinsiippi eli asiakkaan oikeus valita julkinen, yksityinen tai kolmannen sektorin palveluntuottaja ei toteudu tai kyseessä on de facto pakkoyhtiöittäminen tai asiakkaan pakkomuutto omasta kodistaan (esim. vaikeasti kehitysvammaiset tai autistiset henkilöt).

Pykälässä 30 säädetään, että henkilökohtaisen budjetin suuruuden määrittämisessä on otettava huomioon eri palvelujen käyttötarve ja se, mitä palvelujen tuottaminen maakunnan liikelaitoksen tuottamana maksaisi. Mikäli henkilökohtaisen budjetin halutaan mahdollistavan innovatiiviset ja yksilölliset ratkaisut, niin maakunnan liikelaitoksen ei ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista tuottaa vastaavia palveluja.

Henkilökohtaisen budjetoinnin avulla pystytään laajentamaan palvelujen kirjoa asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden pohjalta täysin uudenlaisiin ratkaisuihin ja toteutustapoihin, mistä on jo kokemusta HB-piloteissa. Henkilökohtaisen budjetoinnin käyttöönotto olisi perusteltua jaksottaa pidemmälle aikavälille, jotta piloteista saatuja kokemuksia voitaisiin hyödyntää maakunnan arjessa

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

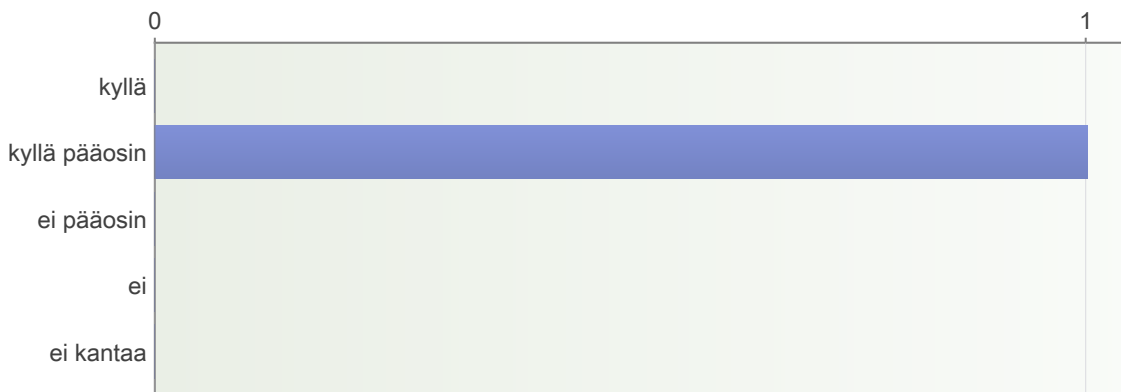
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassuunnitelmaa laadittaessa tulisi keskittyä sote-integraatioon (erityisesti paljon palveluja tarvitsevat asiakkaat) sekä asiakkaan näkökulmasta olennaisiin asioihin ja palveluihin.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

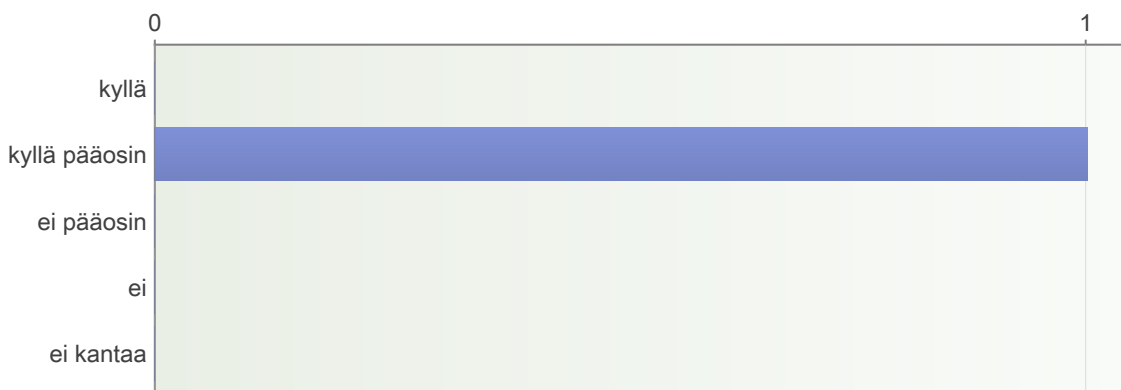

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

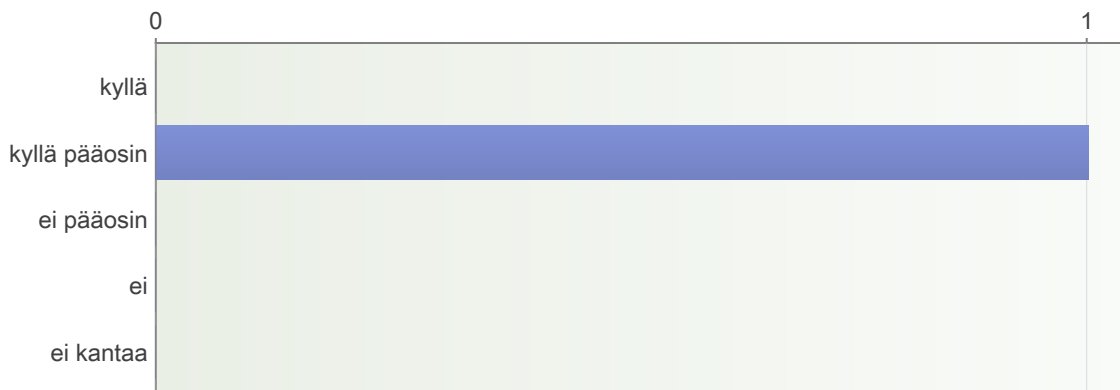

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

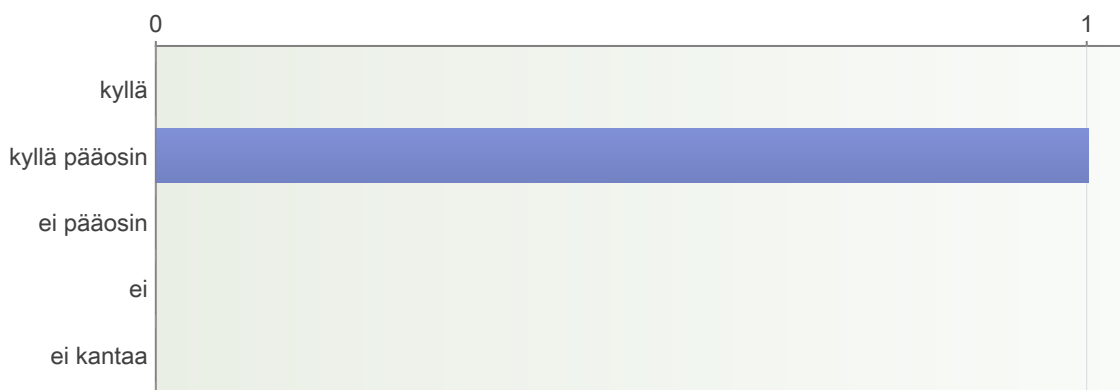

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

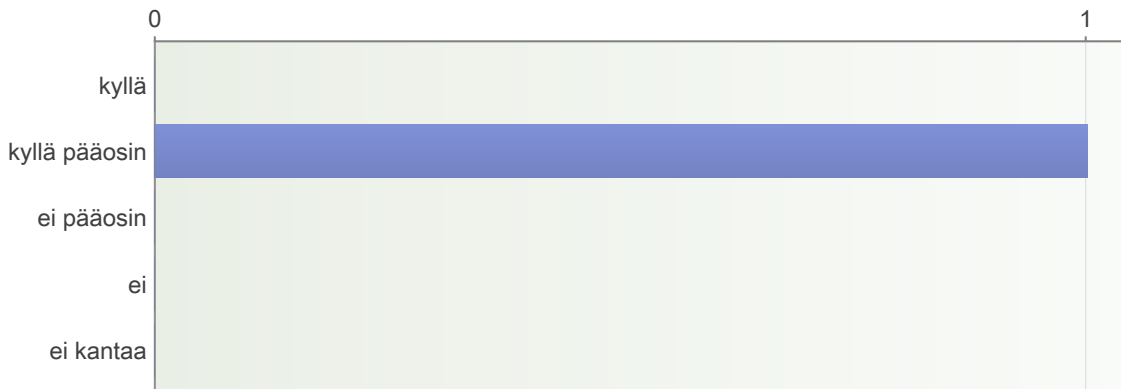
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

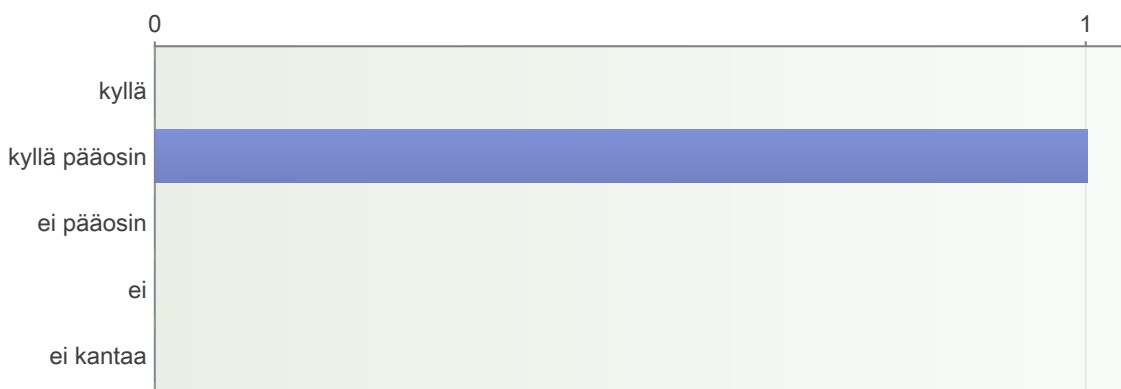

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

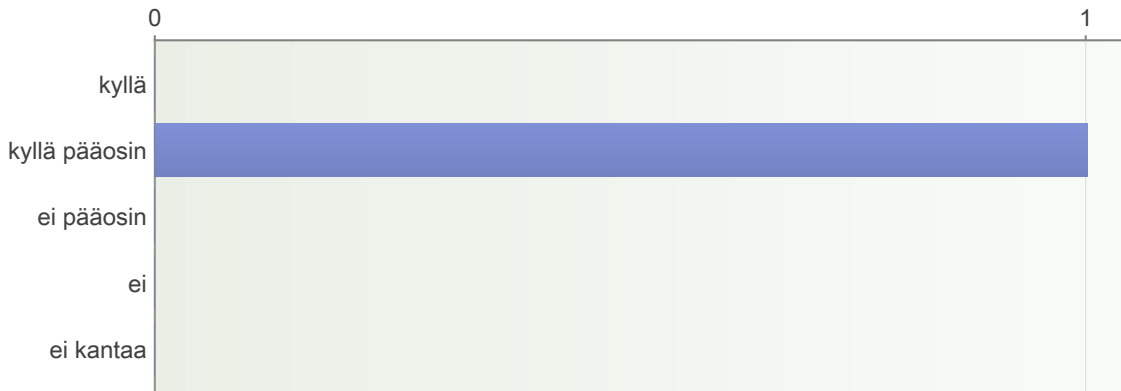

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

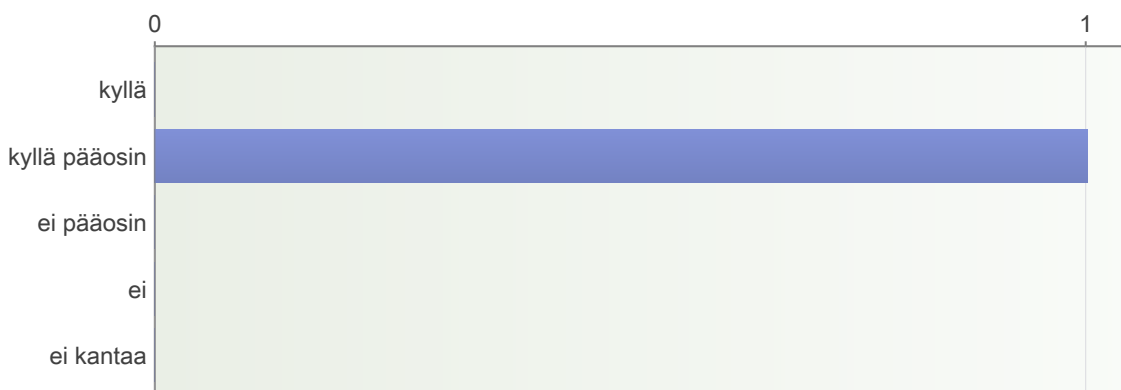

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

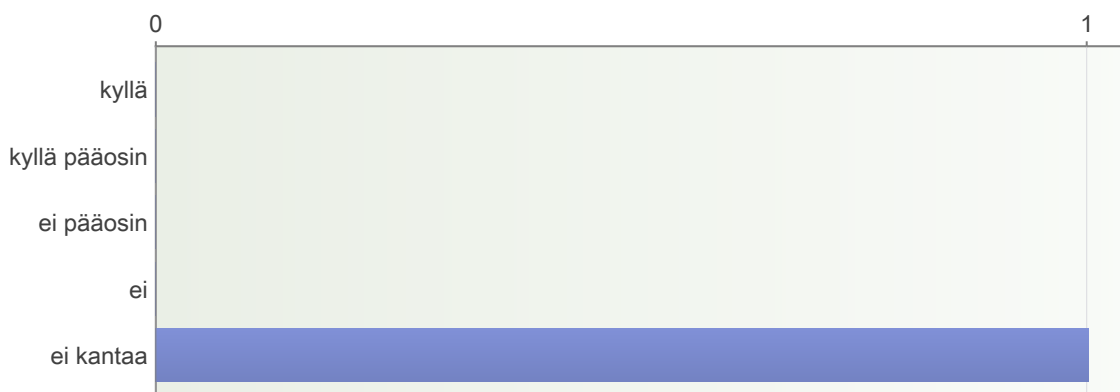

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

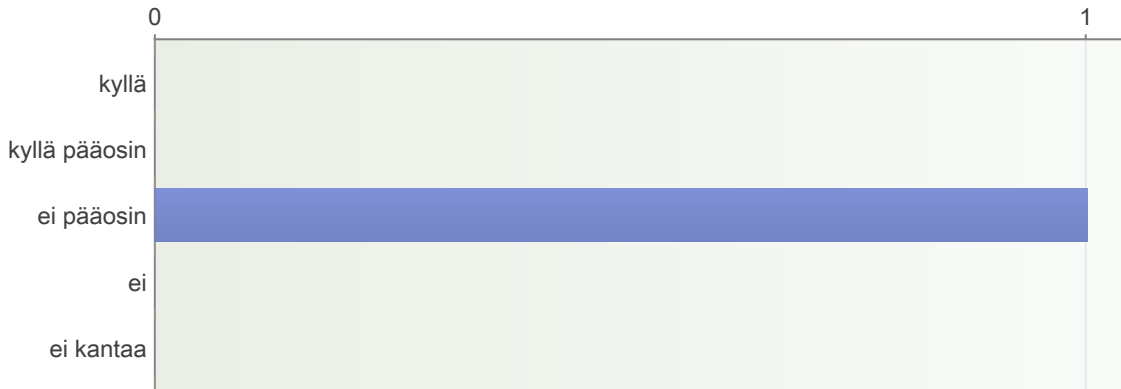

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

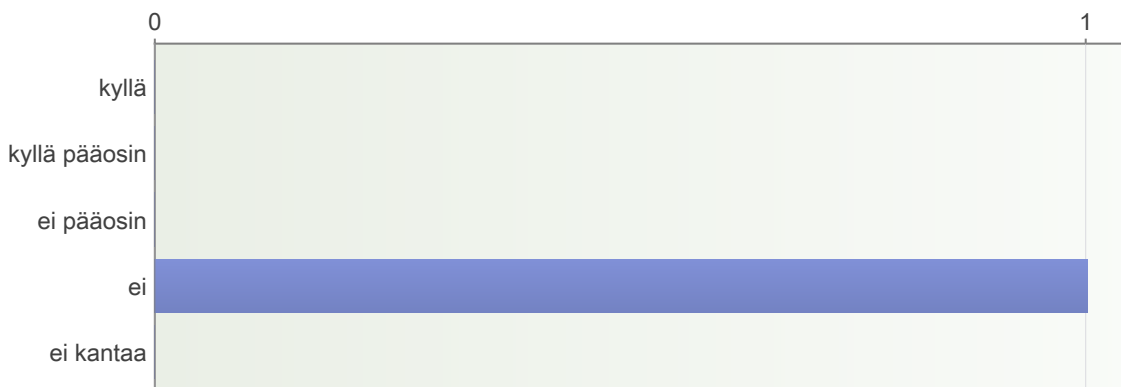
70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten tuottajien osalta tulee olemaan suuria vaikeuksia, kun tarjottavien palvelujen pitää kattaa heti koko maakunnan alue.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

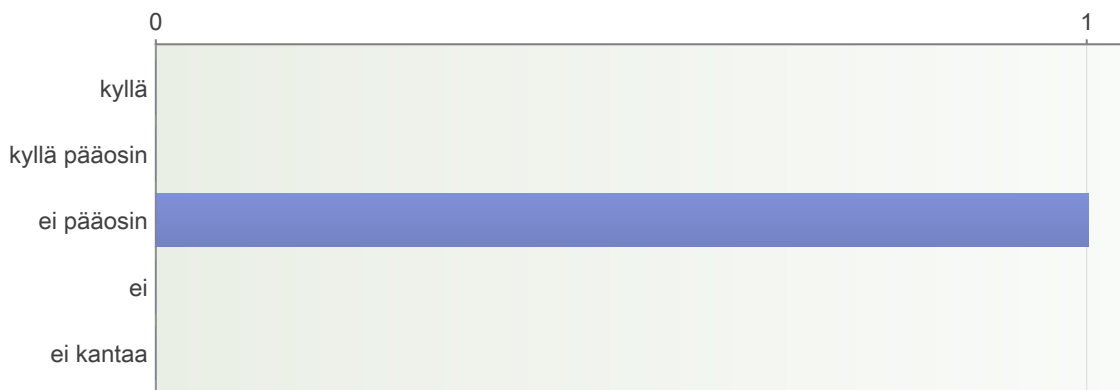

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.